

Hầu như mọi chúng ta ai cũng biết đến cái cân, một dụng cụ xác định trọng lượng của đồ vật hay hàng hoá,

nó gắn liền với đời sống xã hội trong việc mua, bán trao đổi hàng ngày. Còn với một chút nghĩa thì cái cân dùng để chia công bằng, có hai phía ngang bằng nhau, không lệch về bên nào. Có lẽ vì thế biểu tượng của Tòa án các nước đã dùng hình tượng cái cân để trí thăng bằng, để nói lên sự công bằng của pháp lý có của công lý.

Tới cái cân ngoài chợ – công cụ của kẻ cướp giật ban ngày...

Ai đã từng sống ở Việt Nam thì chắc hẳn bao giờ bạn cũng tem phiếu thì biết, thời đó cái gì cũng thiêu thiếu và khan hiếm. Chỉ duy nhất các cửa hàng của Quốc doanh mới có bán các hàng hoá nhu yếu phẩm cho cuộc sống của người dân. Dù hàng hoá bán phân phối bằng tem phiếu, nhưng do hàng hoá quá khan hiếm, người mua thì đông xếp hàng dài đứng chờ. Nên mua được hàng cũng là một niềm sung sướng của mọi người. Thời đó còn nhớ khi đi xếp hàng mua thịt, trong một rừng người với những cánh tay cầm tem phiếu chen lấn, xô đẩy cũng với tiếng hò hét để giành mua được trước cửa người mua. Bà mẹ chủ viên nhón tiền và phiếu xong, thì tay phải xô một miếng thịt, rồi tay trái ném mạnh lên cái cân bàn, đứng thôi khi cái kim chỉ trên đồng hồ của cái cân còn chưa đứng yên thì bà ta cầm miếng thịt ném mạnh trước mặt người mua như của bố thí cho kẻ ăn mày. Sự việc diễn ra nhanh chóng chớp mắt, khi người mua còn chưa biết họ bán cho mình trọng lượng bao nhiêu, cân có đúng không?

Còn chen chúc mua hàng thì bao giờ

Tuy nhiên đó chỉ là tình cảnh của đa số dân chúng ở phố đông, cán bộ, công nhân, viên chức. Còn trên phố cán bộ trung, cao cấp trong bộ máy đảng chính quyền thì đã có các cửa hàng phục vụ riêng. Nhà cửa hàng ở phố Nhà thờ, cửa hàng ở phố Tông đường, chỉ thời gian y có câu ca:

Có cái thói gian dối, để hình thành thói cái thói đó, thói cửa CNXH (cửa ngày xếp hàng) và đã ngấm sâu vào máu của người Việt Nam từ Nam chí Bắc. Hình thành nên một cái tập quán vô ý thức, chen lấn khi xếp hàng và thói quen gian lận trong mọi khía cạnh của cuộc sống, để biến thành là trong việc buôn bán. Từ nay ngày càng phát triển, không chỉ trong giới hạn của cân trên phố, mà nó lan sang cả công cộng trong việc bán xăng dầu của các trạm bán xăng, rút bớt kích thước để kinh cửa thép xây dựng v.v... Ngày nay, tuy chỉ kinh tế thị trường tự do đã thay cho chế độ kinh tế bao cấp, bây giờ không còn chen chúc xếp hàng rồi rón nhón xa, ngoài chợ, cân điều kiện là chuyện phải biết, tình trạng 1kg chỉ ăn 90g, thậm chí 80g là chuyện thường ngày ở huyện.

Tôi có cô em gái, chỉ biết học ai, kể rằng một khi ra chợ là cô ta thấy sốn chùm chìa khóa (để để cân trên cân trong phòng thí nghiệm) để ra chữ “thực cân” trên khi mua. Để vì những người như vậy, mẹ bà bán hàng đã quen một thì họ không lừa được, nhưng họ nói thì người bán với giá cao hơn một chút, nhưng cân cho đủ. Chuyện cái khôn của đàn bà như vậy a kể cũng đáng hay ho gì, nhưng thì họ có bao nhiêu người biết để làm được như thế?

Thực ra trong việc cân, đo, đóng gói nhà nước đã có các văn bản pháp luật, quy định hay nghị định về việc thực hiện các tiêu chuẩn về thị trường mới, đo lường, chất lượng hàng hóa, thực phẩm, v.v.., ngoài ra còn có Pháp luật về quyền lợi người tiêu dùng. Nhưng họ như những văn bản pháp luật đó của chính quyền không có tác động bất bu c người dân thực hiện, mà nó bỏ rơi thối nát. Chuyện thị trường chợ như, nhưng nó đã làm cả xã hội điều kiện vì sự điều chác, đã có thị trường hàng chợ năm nay. Nhưng không có cơ quan, hay cấp chính quyền nào để ra giới quy định, hoặc nếu có giới quy định thì chỉ theo kiểu phong trào mang tính bất cóc bừa bãi, như: “Tháng cao điểm”, “Ra quân” v.v... Mà người ta không biết rằng chỉ thị nhưng chuyện thị trường chợ như, nhưng nó đã đến thì những họ luật không lường hết, làm bằng họ cả một xã hội.

Đàn cái cân công lý... thì ư cần

Như chúng ta đã biết luật pháp là tổng thể các quy tắc xã hội có tính bắt buộc chung, do Nhà nước đặt ra hoặc thừa nhận, thể hiện ý chí của giai cấp cầm quyền, luật pháp được Nhà nước đặt ra hoặc thừa nhận, sẽ đặt ra những quy định của Nhà nước. Luật pháp được đặt ra hoặc thừa nhận bằng các biện pháp giáo dục, thuyết phục, và cưỡng chế và luật pháp thông thường được thực thi thông qua một hệ thống tòa án trong đó quan tòa sẽ nghe tranh tụng từ các bên và áp dụng các quy định để đưa ra phán quyết công bằng và hợp lý. Cách thức mà luật pháp được thực thi được biết đến như là hệ thống pháp lý, thông thường phát triển trên cơ sở tập quán từ nhiều thế hệ gia.

Bên cạnh của luật pháp phải nhận ảnh hưởng bên cạnh của Nhà nước đặt ra nó. Nhà nước khi nào thì pháp luật khi đó. Trong mối quan hệ với đó đó, pháp luật có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Pháp luật luôn phải nhận ảnh hưởng của các lĩnh vực lãnh đạo xã hội. Chính vì vậy, luật pháp có tính chất giai cấp. Luật pháp còn có tính xã hội vì nó chứa đựng những nguyên tắc chung được xã hội đồng ý trong xã hội này hay không thì luật pháp sẽ bị chế ngự, hay nói một cách khác nhà nước đó đã bắt dân chúng thách thức, bắt tuân theo.

Tập luật đó, trừ khi với tình hình thực thi luật pháp ở Việt Nam hiện nay, cái cân công lý dùng để chia sẻ công bằng, nó có hai phía ngang bằng nhau, hay nó đang lệch về bên nào? Hay cái cân công lý hiện nay đang thì ư cần cân? Nếu cái cân công lý của một chính quyền nhà nước mà thì ư cần, thì ngược lại ta hình dung ra nó như cái cân móc, thì ngược lại trong cái lần đi chia sẻ mà y bà nỉ tr.

Các vị quan tòa của Tòa án Việt Nam bây giờ, những người nhân danh cho Nhà nước Cộng hòa XHCN Việt Nam. thay vì căn cứ vào các văn bản luật pháp quy định để luận tội đúng, sai với các bằng chứng, để đưa ra phán quyết công bằng và hợp lý. Bây giờ họ dùng cái cân móc của nền công lý Việt Nam để móc hàm ngược lại ta lên một cách trơ trẽn, như cách hành xử của Hội đồng xét xử của Tòa án Nhân dân Hà Nội trong vụ án xét xử Tiễn sĩ luật Cù Huy Hà Vũ ngày 4/4/2011 vừa qua là một ví dụ điển hình. Và ngược lại, thì là cách xét xử của Tòa án Nhân dân tỉnh Hà Giang trong vụ án Hiếp tra ngược Sĩ m Đốc Xong mua dâm và môi giới bán dâm học trò của mình cho các quan chức tỉnh Hà Giang. Xét xử như thế, với những kẻ bắt buộc thì trơ trẽn phớt lờ sao cho vừa lòng quan trên, ngược lại, với những bên của họ, thì họ cũng tình nguyện, bắt sót tội thì xin hỏi còn đâu, còn cái gì để gọi là công lý gì nữa?

Trong lịch sử xã hội của loài người từ xưa cho đến nay cho thấy, một xã hội nào đó, thì

vòng ng t n t i lâu dài đ c là khi luật pháp đ c th ng tôn và áp đ ng công b ng, bình đ ng cho m i đ i t ng trong xã h i, không phân bi t đ a v , thành ph n. Câu chuy n Bao Thanh thiên, là m t bài h c v s nghiêm minh và công b ng c a luật pháp, cho dù nó còn trong giai đ n ch đ phong ki n. So v i câu chuy n l ch s đó, đ nhìn l i ch đ đang hi n h u Vi t Nam hi n nay do đ ng CSVN lãnh đ o thì s th y nó còn thua kém quá xa m t hình thái ch đ đã b ão th i v m t nghiêm minh và s công b ng c a pháp luật.

Trong các văn b n, ngh quy t c a đ ng CSVN và chính quy n c a h luôn luôn nói đ n chuy n xây đ ng Nhà n c, th c hi n dân ch , phát huy quy n làm ch c a nhân dân là tr ng tâm quá trình xây đ ng Nhà n c pháp quy n XHCN c a nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân n c ta. Nh ng th c t l i cho th y là m t chuy n hoàn toàn trái ng c, mà hình nh nó là xây đ ng Nhà n c pháp quy n XHCN c a h , do h , vì h .

Còn nhân dân chúng ta, có l h coi ch là lo i các con b l a, hay nh Giáo s Ngô B o Châu nói th ng là nh ng con C u.

Ngày 14/5/2011

Theo Blog Kami (RFA)